

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

София 1202 ул. "Св. Св. Кирил и Методий" 17-19, централа 94-059, факс 987-2517

Изх. No 11-00-54/26.04.2001г.

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

По No 8/К.С. 8/2001
Дата 27.04.2001

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

В. Ил. Греш
Къмми от съставоминистъ
гр и разпоредба на имотит
27.04.2001
Греш

СТАНОВИЩЕ

По конституционно дело №8/2001г.
за решаване спор за компетентност за
управление и разпореждане с имотите
по чл.2, ал.1, т.7 и 9 и ал. 2 от Закона за
общинската собственост

Уважаеми госпожи и господа конституционни съдии,

С определение от 05 април 2001г. Конституционният съд е допуснал за разглеждане по същество искането на Общинския съвет гр. Своге за решаване спор за компетентност за управление и разпореждане с имотите по чл.2, ал.1, т.7 и 9 и ал. 2 от Закона за общинската собственост.

Въпросите, поставени в искането на Общинския съвет гр. Своге, формулират спор, който в значителна степен е имуществен - относно правото на собственост върху мрежите и съоръженията от техническата инфраструктура на транспортната, водоснабдителната, канализационната, съобщителната и инженерно-защитните системи в частта им, обслужваща територията на община Своге, които обаче са включени в дълготрайните материални активи на търговски дружества - държавни предприятия. Отговорът на въпроса, кое е лицето оправомощено да управлява и да се разпорежда с конкретна веща, се предопределя от това кой е носителя на правото на собственост върху нея.

С оглед предмета на образуваното конституционно дело, настоящото становище ще бъде ограничено в обосноваване на правомощията на министъра на регионалното развитие и благоустройството в конкретния случай, породил спора за компетентност между община Своге и МРРБ.

1. Относно въпроса, поставен в 1 пункт:

С писма № 04-00-54/ 02.06.2000г. и № 26-0097/28.09.2000г. на община Своге е поискано от министъра на регионалното развитие и благоустройството да вземе решение за изваждане от активите на "В и К" ЕООД, гр. София, на мрежите и съоръженията от водоснабдителната мрежа, които се намират на територията на община Своге. Искането е мотивирано с оглед обособяване на общинско дружество "В и К" - Своге.

"Вик" ЕООД, гр. София, е еднолично търговско дружество, чийто капитал изцяло е собственост на държавата. Образувано е с ПМС № 176 от 5.09.1991г. на основание чл.1, ал.3 от Закона за образуване на еднолични търговски дружества с държавно имущество. Дружеството е правоприменик на Стопанско предприятие "Водоснабдяване и канализация" - София -окръг.

Водоснабдяването на община Своге през годините е извършвано от СП "Водоснабдяване и канализация" - София-окръг и към настоящия момент - от "Вик" ЕООД, София.

Водоснабдителните мрежи, които се намират на територията на община Своге, са включени в ДМА на "Вик" ЕООД, София, при учредяването му. От този момент правото на собственост върху посочените активи принадлежи на търговското дружество.

Вещите, чиято стойност е включена в капитала на еднолично търговско дружество (ЕАД или ЕООД) - общинско/държавно предприятие са собственост на съответното търговско дружество, независимо от това, че държавата/общината е собственик на капитала. Този принцип е възприет от българския законодател и е отразен последователно във всички действащи закони - чл.17а от Закона за преобразуване и приватизация на държавните и общински предприятия, чл.19, т.4 от Закона за водите, чл.2, ал.4 от Закона за държавната собственост и чл.2, ал.4 от Закона за общинската собственост. Общината/държавата е притежател на дружествените дялове, респективно акциите, на които е разпределен капитала на търговското дружество. Това притежание на дялове и акции обаче няма вещноправен характер спрямо вещите, включени в капитала на търговското дружество. Ще рече, че общината / държавата не може да бъде собственик на недвижимите и движими вещи, включени в имуществото на такива търговски дружества, даже и да е била единствен притежател на вложените в тях вещи и права върху вещи. Тези изводи се подкрепят и от систематичното тълкуване на разпоредбите на чл.2, ал.4 от Закона за държавната собственост и чл.2, ал.4 от Закона за общинската собственост във връзка с чл.17а от Закона за преобразуване и приватизация на държавните и общински предприятия.

С оглед казаното, обектите по т.7 на чл.2, ал.1 от ЗОС се явяват общинска собственост и общинският съвет има правомощия по управление и разпореждане с тях само ако тези обекти не са включени в капитала на търговски дружества.

Правомощията относно управлението и разпореждането с имущество на търговско дружество имат неговите управителни органи и собственика на капитала, в съответствие с Търговския закон, устава или дружествения договор.

Съгласно чл.2, ал.4 от Закона за общинската собственост правата на общината върху общинската част от капитала на търговски дружества се упражняват по ред, определен с наредба на Общинския съвет. Следователно, относно търговските дружества - общински предприятия, общинският съвет е органът, компетентен да определи реда, по който ще се вземат решения за управление и разпореждане с тяхното имущество.

Редът, по който държавата упражнява правата си на собственик на капитала в търговски дружества и правомощията на съответните органи са определени в Правилника за реда за упражняване правата на собственост на държавата в предприятията /приет с ПМС № 7/1994, обн., ДВ, бр. 10/1994г./. Съгласно чл. 10 и чл.12 от Правилника за реда за упражняване правата на собственост на държавата в предприятията /приет с ПМС № 7/1994, обн., ДВ, бр. 10/1994г./ правата на държавата като едноличен собственик на капитала на търговските дружества - държавни предприятия и като акционер или съдружник в търговски дружества се упражнява от съответния отраслов министър.

Съгласно чл.5, ал.1, т.18 от Устройствения правилник на Министерството на регионалното развитие и благоустройството /приет с ПМС № 220 от 30.11.1999 г., обн., ДВ, бр. 105 от 2.12.1999 г., в сила от 2.12.1999 г./ министърът на регионалното развитие и благоустройството е съответния отраслов министър относно дружествата, извършващи дейности по водоснабяване и канализация.

Поради това, министърът на регионалното развитие и благоустройството, в качеството си на упражняващ правата на едноличен собственик на капитала на "В и К" ЕООД, гр. София, е компетентен да взема решения относно разпореждане с дълготрайни материални активи, собственост на дружеството. Също така, той може да взема решения за увеличаване на капитала на дружеството със стойността на правото на собственост върху имоти-държавна собственост.

Видно от приложения препис от Решение № 42 по Протокол № 4 от заседание на Общинският съвет, община Своге, същият е взел решение за обособяване на "В и К" - Своге от "В и К" ЕООД, гр. София - еднолично търговско дружество - държавно предприятие.

Съгласно чл. 137, ал.1, т.7 от Търговския закон това решение е в компетенциите на общото събрание на дружеството с ограничена отговорност. Предвид разпоредбите на чл.147, ал.2 от Търговския закон и чл.10, ал.1 и чл.14, ал.1, т.2 и т.9 от Правилника за реда за упражняване правата на собственост на държавата в предприятията, компетентен да вземе решение за отделяне на дълготрайни материални активи от едноличното търговско дружество - държавно - предприятие "В и К" ЕООД, гр. София, е министърът на регионалното развитие и благоустройството.

В изпълнение на посочените правомощия в писмо изх. № 26-00-698/3.11.2000г. на Министерство на регионалното развитие и благоустройството е изразено несъгласие за прехвърляне на дълготрайни материални активи, собственост на "В и К" ЕООД, София, на община Своге.

Обстоятелството, че мрежи и/или съоръжения от водоснабдителната и/или канализационната мрежа се намират на територията на една община не е достатъчно, за да обоснове правомощията на съответния общински съвет за разпореждане с изброените обекти. Общинският съвет или кметът на община имат правомощия относно обект, който представлява мрежа и/или съоръжение от водоснабдителната и/или канализационна мрежа на територията на една община, само когато този обект е собственост на общината - т.е. когато този обект не е включен в капитала на търговско дружество.

Органите на местно самоуправление и местна администрация имат право на управление и разпореждане само за имотите - общинска собственост. Правата върху общинската част от капитала на търговските дружества се упражняват по ред, установен с наредба на общинския съвет. Правата на държавата като акционер, респективно съдружник, в търговските дружества се упражнява от съответния отраслов министър

съобразно разпоредбите на Търговския закон и Правилника за реда за упражняване правата на собственост на държавата в предприятията /приет с ПМС № 7/1994, обн., ДВ, бр. 10/1994г./.

2. Относно въпросите поставени във 2, 3 и 4 пункт:

Въпросите, поставени във 2, 3 и 4 пункт от искането, с което е сезиран Конституционния съд, изискват тълкуване на Закона за общинската собственост, което е поставено извън предмета на настоящото конституционно дело. Доколкото чрез тях се мотивират въпросите поставени в пункт 1, ще подчертаем следното:

Съгласно чл.136, ал.1 от Конституцията на Република България общината е основна административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление. Проява на правната самостоятелност на общината е обявяването ѝ за юридическо лице съгласно чл.136, ал.3 от Конституцията, а основата и гаранцията ѝ за икономическата ѝ самостоятелност е правото да притежава своя собственост, съгласно чл.140 във връзка с чл.17, ал.4 от Конституцията. Конституцията не определя обектите на общинска собственост, а предвижда само, че режимът им ще бъде определен със закон. През 1991г. с влизането в сила на Закона за местното самоуправление и местната администрация/ДВ, бр.77/1991г/, считано от 17.09.1991г., на общините бяха прехвърлени в собственост имоти, изброени в §7 от преходните и заключителни разпоредби на посочения закон. Съгласно т.7 от цитираната разпоредба преминаха в собственост на общините мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура на транспортната, енергийната, водоснабдителната, канализационната, съобщителната и инженерно-защитната система, които обслужват само територията на съответната община **и не са включени в уставния фонд на търговски дружества**. Действително с изменението на чл.2, ал.1, т.7 от ЗОС_/ДВ, бр. 96 от 1999г./, в края на разпоредбата бе заличен изразът "които не са включени в имуществото на търговски дружества". Цитираното изменение породило редица спорове относно това дали обектите, изброени в чл.2, ал.1, т.7 от Закона за общинската собственост по силата на Закона за изменение и допълнение на Закона за общинската собственост /ДВ, бр.96/1999г./ стават общинска собственост. Не може да бъде споделено твърдението, че по силата на цитирания закон е възникнало задължение мрежите и съоръженията от техническата инфраструктура, обслужващи съответната община да бъдат извадени от дълготрайните материални активи на търговските дружества. В сила е разпоредбата на чл.2, ал.4 от Закона за общинската собственост, според която не са общинска собственост по смисъла на този закон имотите и вещите на търговските дружества, дори ако общината е била единственият им собственик.

Последователността на законодателя в тази насока бе мотивирана в предходния параграф.

Непознато е в съвременното ни действащо право отчуждаване чрез закон /ex lege/ в полза на общината /или държавата/ на имоти, собственост на субекти на частното право, каквито са търговските дружества. Такъв акт на законодателя би бил противоконституционен, предвид чл. 17 от Конституцията.

Законът за изменение и допълнение на Закона за общинската собственост /ДВ, бр.96/1999г./ не променя титуляра на правото на собственост върху имот, който е бил включен в капитала на търговските дружества...

В заключение считаме, че тогава когато една вещь е включена в имуществото на търговско дружество, то правото на управление и разпореждане с нея принадлежи на самото дружество. Ако капиталът на търговското дружество принадлежи на държавата, то правата на едноличен собственик на капитала се упражняват от съответния отраслов министър. Ако капиталът на търговското дружество е собственост на община, то правата върху него се упражняват по ред, определен от съответния общински съвет. В случай на спор относно това дали един имот е собственост на търговско дружество или е собственост на община, компетентен да се произнесе е съдът съобразно разпоредбите на ГПК.

Приложение: Препис от ПМС № 176 от 5.09.1991г.

Копие на решение от 26.02.1992г. на СГС; ФО; по ф.д. № 3685/1992г.

Писмо №- 04-00-54/02.06.2000г. на община Своге.

